

Nr 256.

Av herr **Lundell**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 185, med förslag till förordning om värnsskatt för budgetåret 1940/41.

I proposition nr 185 föreslagen värnsskatt skulle, om densamma av riksdagen godkändes, medföra att under år 1939 intjänad inkomst komme att belastas ännu hårdare med direkta skatter än redan skett med under år 1938 intjänad inkomst.

Redan 1938 års inkomst blev emellertid genom den av urtima riksdagen 1939 pålagda värnsskatten, till och utöver förutvarande komplex av direkta skatter, så hårt belastad, att därmed betydligt överskreds vad som kan anses rimligt och lämpligt. Se i detta avseende motioner till urtima riksdagen I: 34 och II: 41 samt II: 45.

Avsikten synes nu vara att gå ännu längre utöver det rimliga och lämpliga. De propositionen nr 185 bifogade tabellerna visa till huru stora procentdelar av beskattningsbart belopp, taxerat belopp och taxerad inkomst de direkta statsskatterna beräknas skola komma att uppgå för olika kategorier av inkomsttagare. Härtill komma sedan skatterna av kommunal natur (allmän kommunalskatt, landstingsskatt, vägskatt). Dessa betyda sammanlagda i genomsnitt cirka 14 % av den taxerade inkomsten. Därigenom komma de anförda procenttalen upp ytterligare ett gott stycke.

Man har emellertid att observera att avgörande för huruvida en beskattning är rimlig eller ej är icke huruvida den tager 60 eller 80 eller 100 eller 120 % av inkomsten i anspråk. Om den direkta beskattningen till vissa delar är progressiv måste man se till att den icke ens i skiktskalornas högsta skikt tager hela eller så stor del av där inom fallande inkomst i anspråk att ifrågavarande skattedragare hellre avstår från att åstadkomma ifrågavarande inkomstdel. I sådant fall åstadkommes nämligen genom beskattningen i stor utsträckning en minskning i nationalinkomsten. Det går i sådana fall (minskning av företagsamheten) i regel icke så att den inkomst den större inkomsttagaren avstår från att förvärva i stället fördelas på ett antal mindre inkomsttagare, utan i stället får ett antal mindre inkomsttagare sin inkomst minskad under vad den annars kunde hava blivit (minskad sysselsättning).

Huru i dessa avseenden förhåller sig med den beskattning som propositionen nr 185 förebådar framgår tydligt av exempel.

Låt i beteckna taxerad inkomst till inkomst- och förmögenhetsskatt.

» f » skattepliktig förmögenhet till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Låt oss därefter först betrakta progressivskalornas högsta skikt. Antag en person för vilken $i + 1/100 f \geq 200,000$ och $f \geq 1,000,000$. Antag att denna person skulle haft en förmögenhet som varit 1,000 kr. större och att denna antagna ökning av f med 1,000 kr. skulle givit en avkastning efter 3 %, d. v. s. givit en ökning av i med 30 kr. Vad skulle vederbörande i sådant fall fått för ökning i sina direkta skatter? Tydligt skulle denna ökning blivit

i inkomst- och förmögenhetsskatt	$(0.078 + 0.28)$	$(30 + 10) = 0.358 \cdot 40 = 14.32$
i värnskatt	0.230	$(30 + 40) = 0.230 \cdot 40 = 9.20$
i särskild skatt å förmögenhet		6 = 6.—
i proportionella skatter c:a		$0.140 \cdot 30 = 4.20$
		<u>33.72.</u>

Inkomstökningen av 30 kr. skulle ge honom en skatteökning om kr. 33:72. Tydligt har ifrågavarande person i sådant läge knappast någon anledning att göra avsättningar av sin inkomst. Den merinkomst som därigenom skulle uppkomma tager den direkta beskattningen ifrån honom och mera därtill. Snarare har han anledning överväga om han ej bör låta vissa delar av sin förmögenhet konsumeras eller förfalla.

Om den antagna ökningen i förmögenhet med 1,000 kr. i stället skulle givit en avkastning av 4 %, d. v. s. givit en ökning av i med 40 kr., så skulle ökningen av de direkta skatterna blivit

i inkomst- och förmögenhetsskatt	$0.358 \cdot 50 = 17.90$
i värnskatt	$0.230 \cdot 50 = 11.50$
i särskild skatt å förmögenhet	6 = 6.—
i proportionella skatter	$0.140 \cdot 40 = 5.60$
	<u>41.00.</u>

Ökningen av skatten bleve även då större än ökningen av inkomsten.

Om vi gå ett steg nedåt på skiktskalorna och antaga $i + 1/100 f \geq 100,000$ och $f \geq 300,000$ så finna vi

3 % avkastning	4 % avkastning
Inkomstökning 30 kr.	Inkomstökning 40 kr.
Skatteökning	Skatteökning
$0.318 \cdot 40 = 12.72$	$0.318 \cdot 50 = 15.90$
$0.205 \cdot 40 = 8.20$	$0.205 \cdot 50 = 10.25$
5 = 5.—	5 = 5.—
$0.140 \cdot 30 = 4.20$	$0.140 \cdot 40 = 5.60$
<u>Summa 30.12</u>	<u>Summa 36.75.</u>

I det senare fallet har vederbörande således netto 3.25 i avkastning per år å sparade 1,000 kr.

Även betydligt längre ned på skiktskalorna blir stimulansen för spararen mycket måttlig.

Antag i + $1/100 f \geq 25,000$ kr. och $f \geq 150,000$ kr.

3 % avkastning
Inkomstökning 30 kr.

Skatteökning

$$0.198 \cdot 40 = 7,92$$

$$0.140 \cdot 40 = 5,60$$

$$4 = 4.—$$

$$0.140 \cdot 30 = 4,20$$

$$\text{Summa } 21,72$$

4 % avkastning
Inkomstökning 40 kr.

Skatteökning

$$0.198 \cdot 50 = 9,90$$

$$0.140 \cdot 50 = 7,00$$

$$4 = 4.—$$

$$0.140 \cdot 40 = 5,60$$

$$\text{Summa } 26,50.$$

Vederbörande får kr. 8: 28 resp. 13: 50 i ökad årsavkastning genom avsättningen av de 1,000 kr. Det är icke sannolikt att sådana villkor fresta vare sig till ökad investering i produktionen eller till utlåning åt staten (därest icke obligationerna befrias från eller få nedsatt skatt).

Det är tydligt att skiktskalor, som medföra sådana konsekvenser, icke kunna anses lämpliga. En betydlig nedsättning behöves av procentsatserna i de medelhöga och högsta skikten. Eljest torde beskattningen, som ju ändå måste beräknas fortsätta både ett och två år och kanske längre med betydande uttagning, verka nedsättande på nationalinkomsten och åstadkomma vida större skada än den ger fördel.

Det torde dessutom ej vara särdeles stor del av nationalinkomsten, som skjuter upp i dessa medelhöga och högsta skikt, och en nedsättning i procentsatserna lär därför bli av mycket måttlig betydelse statsfinansiellt.

Vad ovan anförts gäller fysiska personer och därmed jämställda. I fråga om inkomst- och förmögenhetsskatteförfattningens kategorier b och c torde inga särskilda gensagor i nuvarande läge böra framföras.

Det torde icke vara lämpligt att avgörande i fråga om värnskatten sker annat än i sammanhang med avgörande om inkomst- och förmögenhetsskatten, ty vad som kan tillåtas på en skiktscala är ingalunda oberoende av vad som beslutas i fråga om en annan.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta om lämplig nedsättning av den för värnskatten föreslagna skiktskalan,

att beslut om värnskatten ej måtte fattas annat än i samband med beslut om inkomst- och förmögenhetsskatten.

Stockholm den 20 april 1940.

T. V. Lundell.